

บทความเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม การรักษาวินัย ประมวลจริยธรรม
และจรรยาบรรณวิชาชีพให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการรักษาวินัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

กลุ่มกฎหมายและคดี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒

ครั้งที่ ๘ เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๘

วิสัยทัศน์

“องค์กรคุณภาพ พัฒนาการศึกษาสู่สังคมนวัตกรรมการเรียนรู้ สร้างคนดี มีความสุข”

อุทาหรณ์คดีปกครอง

อนุมัติใช้เงินบริจาคเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ “ละเมิด” แต่ไม่ต้องชดใช้เงินคืน !

นางสาวฐิติพร ปานไหม พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง
(วารสารกรมประชาสัมพันธ์ คอลัมน์กฎหมายใกล้ตัว ฉบับเดือนมีนาคม ๒๕๕๙)

การที่เอกชนได้บริจาคเงินให้แก่ส่วนราชการเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างใด ๆ นั้น ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดให้เงินบริจาคหรือดอกผลที่เกิดจากทรัพย์สินซึ่งมีผู้บริจาค ส่วนราชการจะนำไปจ่ายหรือก่อนั้นผู้กักพันได้เฉพาะในกิจการที่ผู้บริจากระบุวัตถุประสงค์ในการใช้ไว้เท่านั้น (ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง) และในกรณีที่ผู้บริจาคไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้หรือระบุไว้ไม่ชัดเจน ให้ส่วนราชการนำไปใช้จ่ายหรือก่อนั้นผู้กักพันได้ เฉพาะในกิจการของส่วนราชการนั้น หรือในทางที่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการโดยส่วนรวม ตามระเบียบที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ กระทรวงการคลังอาจพิจารณาให้นำเงินบริจาคในกรณีดังกล่าวส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้ (ข้อ ๘ วรรคสอง)

อย่างไรก็ตาม หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจมิได้นำเงินที่ได้รับบริจาคเข้าบัญชีการเงินของส่วนราชการ แต่นำไปใช้ประโยชน์แก่ทางราชการโดยส่วนรวม โดยการอนุมัติและการใช้จ่ายเงินดังกล่าวไม่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ กรณีจะถือเป็นการกระทำละเมิดที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องรับผิดชอบชดใช้เงินคืนหรือไม่

ดังเช่นคดีปกครองที่นำมาเป็นอุทาหรณ์ในคอลัมน์กฎหมายใกล้ตัวฉบับนี้ เป็นกรณีที่หน่วยงานต้นสังกัดมีคำสั่งเรียกให้ผู้อำนวยการโรงเรียนรับผิดชอบชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ กรณีไม่นำเงินบริจาคเข้าบัญชีการเงินของโรงเรียนตามระเบียบของทางราชการ

ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้มีว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและได้รับเงินบริจาคจากบริษัท ก. จำกัด เพื่อใช้ในกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน และจากนาย ข. ซึ่งไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๑๐,๐๐๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้นำเงินบริจาดดังกล่าวเข้าบัญชีการเงินของโรงเรียนตามระเบียบของทางราชการ แต่กลับเก็บรักษาไว้กับตนเอง และอนุมัติให้นำเงินบริจาคไปใช้โดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

จากนั้น ภายหลังการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบภายในจังหวัดและการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวคืนแก่ทางราชการ และผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว

ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินดังกล่าว โดยเห็นว่ามิได้เป็นผู้เก็บรักษาเงินบริจาคและไม่เคยนำเงินบริจาดดังกล่าวไปใช้โดยไม่ถูกต้องหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัว แต่ได้นำไปใช้ประโยชน์แก่ส่วนราชการและมีหลักฐานการใช้จ่ายเงิน

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

ที่ตรวจสอบได้ อีกทั้งคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินของผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีการจัดให้มีเหตุผล ทั้งข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุน อันมีผลทำให้เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้มีประเด็นสำคัญที่ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยสองประเด็น

ประเด็นแรก คำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินคืนออกโดยถูกต้องตามรูปแบบหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้หรือไม่ ? เนื่องจากมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดหลักปฏิบัติราชการที่ดีไว้ว่า คำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิของคู่กรณี ต้องจัดให้มีเหตุผลอันประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อคำสั่งที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ เป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทบต่อสิทธิผู้ฟ้องคดี จึงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว แต่เมื่อปรากฏว่า ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินคืนนั้น ได้มีการแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด รวมถึงข้อกล่าวหาและเปิดโอกาสให้ชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหาครบทุกข้อหา อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่เพียงว่าไม่มีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา โดยไม่ได้โต้แย้งความไม่ถูกต้องในส่วนของรูปแบบของคำสั่งทางปกครอง แต่เพียงขึ้นกล่าวอ้างเมื่อนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองแล้ว จึงเห็นได้ชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและข้อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินคืน และแม้คำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินคืนจะมีข้อบกพร่องในส่วนรูปแบบของคำสั่งทางปกครองอยู่บ้าง แต่เหตุบกพร่องดังกล่าวก็ไม่ได้ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่เข้าใจข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ใช้พิจารณาวินิจฉัยในการออกคำสั่งทางปกครองอันเป็นเหตุทำให้ไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวได้ ความไม่สมบูรณ์ดังกล่าวจึงไม่ใช่สาระสำคัญถึงขนาดที่จะทำให้คำสั่งทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นที่สอง การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่? และผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดจากการกระทำนั้นหรือไม่ เพียงใด โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดหลักที่สำคัญไว้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้การใช้จ่ายจะไม่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ แต่หากเป็นประโยชน์แก่ทางราชการโดยส่วนรวมและมีพยานหลักฐานที่ชี้แจงได้ก็ไม่อาจถือว่าเป็นความเสียหายของหน่วยงานผู้รับบริจาค และเมื่อพิจารณาหลักฐานการขอเบิกเงินและการอนุมัติใช้จ่ายเงินแล้วเห็นว่า แม้การใช้จ่ายเงินเป็นไปเพื่อประโยชน์ของโรงเรียน เพียงแต่หลักฐานการเบิกจ่ายและการอนุมัติไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานการจ่ายเงินตามระเบียบของทางราชการได้ก็ตาม แต่การที่ผู้ฟ้องคดีอนุมัติให้นำเงินบริจาคไปใช้โดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีเจตนาที่จะไม่นำเงินส่งเข้าบัญชีของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน เพียงแต่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัดเท่านั้น และที่ผ่านมากการรับบริจาคเงินส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าระบบของราชการ โดยเมื่อได้รับมอบมาแล้วจะมีการเก็บรักษาไว้ในตู้เซฟเพื่อใช้จ่ายตามที่ผู้อำนวยการอนุมัติต่อไป เมื่อการอนุมัติให้นำเงินบริจาคไปใช้จ่ายของผู้ฟ้องคดีล้วนแต่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางโรงเรียน และ

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค ประกอบกับหลักฐานการใช้จ่ายเงินที่ถูกต้องชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ และไม่เบิกซ้ำซ้อนกันเงินของทางราชการที่จะทำให้ราชการเสียหาย จึงถือได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อธรรมดา มิใช่การกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โรงเรียนตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างไร

คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินคืนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๔๘๗/๒๕๕๘)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีนี้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการที่ดีว่า การใช้อำนาจตามกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองเรื่องใด หากการออกคำสั่งทางปกครองต้องทำเป็นหนังสือ คำสั่งทางปกครองดังกล่าวจะต้องจัดให้มีเหตุผล ทั้งข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจตามที่มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งทางปกครองนั้นสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวในกรณีที่ไม่เห็นด้วยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งหากคำสั่งทางปกครองใดมิได้ระบุเหตุผลดังกล่าวแล้ว กรณีอาจมีผลทำให้เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม แม้ฝ่ายปกครองจะไม่ได้ระบุเหตุผลอันเป็นความบกพร่องในส่วนของคุณลักษณะของคำสั่งทางปกครอง แต่หากฝ่ายปกครองได้แจ้งข้อกล่าวหาและเปิดโอกาสให้มีการชี้แจงข้อเท็จจริง และผู้อยู่ภายใต้บังคับหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งทางปกครองได้ชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานได้ครบทุกข้อกล่าวหาอันแสดง ให้เห็นว่ามี ความเข้าใจ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ฝ่ายปกครองใช้พิจารณาวินิจฉัยออกคำสั่งทางปกครองแล้ว ความไม่สมบูรณ์ดังกล่าว ก็ไม่ใช่สาระสำคัญถึงขนาดที่จะทำให้คำสั่งทางปกครองนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติราชการทางปกครองซึ่งฝ่ายปกครองต้องยึดถือปฏิบัติ ดังนั้น การที่ฝ่ายปกครองได้ใช้อำนาจตามกฎหมายออกคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือจึงสมควรที่จะต้องแสดงเหตุผลประกอบ เพื่อให้ผู้รับคำสั่งได้เข้าใจข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้อย่างถูกต้องและก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีอีกด้วย นอกจากนี้ คดีนี้ยังเป็นอุทธรณ์แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐว่าการพิจารณาอนุมัติเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเบิกจ่ายหรือการใช้เงินที่อยู่ในความครอบครองดูแลของส่วนราชการนั้น แม้จะมีใช้เงินงบประมาณของแผ่นดิน แต่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจำเป็นต้องตรวจสอบหลักเกณฑ์หรือวิธีการดำเนินการที่ระเบียบ ของทางราชการกำหนดไว้อย่างละเอียดและรอบคอบ และปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และประการสำคัญ การใช้เงินดังกล่าวจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการอย่างแท้จริงเท่านั้น

(ปริกษาการฟ้องคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ที่ สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)

ที่มา /

https://www.admincourt.go.th/admincourt/upload/webcms/Academic/Academic_250516_140130.pdf

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก่”

โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการรักษาวินัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ความรู้เกี่ยวกับวินัย และการรักษาวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๙๐ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยมีความมุ่งหมายจะให้เป็นการซื้อขาย หรือให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการให้หรือได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบ หรือเสื่อมเสียความเที่ยงธรรม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรานี้มีความมุ่งหมายที่จะไม่ให้มีการวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหรือวิทยฐานะสูงขึ้น รวมถึงการมีผลประโยชน์จากเรื่องดังกล่าว

มาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง พิจารณาองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

๑. มีตำแหน่งหน้าที่ราชการ

๒. กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง หรือผู้อื่น

๓. การกระทำนั้นอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

ประโยชน์ หมายถึง สิ่งที่เป็นคุณแก่ผู้รับ ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สิน เงินทอง หรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีใช้ทรัพย์สิน เช่น การได้รับความสะดวก ได้รับบริการเป็นพิเศษ ได้รับตำแหน่ง เป็นต้น และการหาประโยชน์ตามมาตรานี้ อาจจะเป็นการกระทำของตัวข้าราชการเอง หรือเป็นการที่ข้าราชการยอมให้ผู้อื่นกระทำก็ได้

การหาประโยชน์ดังกล่าวจะมีผลกระทบอันเป็นการเสื่อมต่อความเที่ยงธรรม หรือเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน แยกได้ ๒ กรณี คือ

๑. อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม การที่จะพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดเป็นการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งหน้าที่ราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นดำรงอยู่ ว่าจะมีกรณีอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมได้หรือไม่ กรณีกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมนี้ อาจกระทำโดยไม่ได้อาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนก็เป็นความผิดตามมาตรา ๙๐ เพียงมาตราเดียว แต่ถ้ากระทำโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน นอกจากจะเป็นความผิดตามมาตรา ๙๐ แล้วยังเป็นความผิดตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง ด้วย

๒. อาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

เกียรติศักดิ์ หมายความว่า ฐานะอันควรได้รับการสรรเสริญ

ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดเป็นการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้นั้น ประกอบกับพฤติการณ์ในการกระทำของข้าราชการผู้นั้น โดยพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ผิดแบบธรรมเนียมของข้าราชการที่ดี อันบุคคลที่อยู่ในฐานะและตำแหน่งเช่นนั้นควรประพฤติปฏิบัติเพียงใด

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

หรือไม่ โดยคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ที่ผู้นั้นดำรงอยู่ว่าอยู่ในฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ หรือเป็นที่นับถือของประชาชนเพียงใด

ทั้งนี้ การกระทำตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยมุ่งหวังให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๙๐ วรรคสอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง พิจารณาค่าประกอบความผิดได้ดังนี้

๑. มีตำแหน่งหน้าที่ราชการ

๒. กระทำการหาประโยชน์ด้วยตนเองหรือยอมให้ผู้อื่นหาประโยชน์โดยอาศัยชื่อของตนเองโดยมิชอบ

๓. การหาประโยชน์จะมีผลกระทบเป็นการเสื่อมเสียต่อความเที่ยงธรรม หรือเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

๔. การกระทำเพื่อหาประโยชน์อันมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๔.๑ เป็นการซื้อขาย เพื่อให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๔.๒ เป็นการให้ หรือได้มาซึ่งทรัพย์สิน หรือสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบ หรือเสื่อมเสียความเที่ยงธรรม

กรณีตัวอย่าง

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นกรรมการอ่านผลงานทางวิชาการ ได้แสดงตัวว่าเป็นผู้อ่านผลงานทางวิชาการติดต่อผู้ส่งผลงานทางวิชาการ เรียกรับเงินจากผู้ส่งผลงานทางวิชาการ ที่ต้องการให้ผลงานได้รับการอนุมัติ โดยขอให้ช่วยค่าลงทะเบียนที่กำลังศึกษาต่อหรือขอค่าน้ำร้อน น้ำชา จำนวนหลักหมื่นบาท ผู้ส่งผลงานเกรงว่า ผลงานของตนจะไม่ได้รับการอนุมัติ จึงโอนเงินเข้าบัญชีของผู้นั้นตามจำนวนดังกล่าว พฤติการณ์เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเอง หรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม กรณี ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง กรณีกระทำการโดยมีความมุ่งหมายจะให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใด โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการให้หรือได้มา ซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบ ตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง และกรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และกรณีต้องด้วยตามมติคณะรัฐมนตรีแจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ โทษไล่ออกจากราชการ

ที่มา : หนังสือข้อกำหนดวินัย และการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

ความรู้ คู่คุณธรรม

บันได ๓ ขั้น ของการพัฒนางานองค์กรคุณธรรม

หลายองค์กรในปัจจุบัน มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ให้เป็นองค์กรคุณธรรมอย่างแท้จริง มีการแสวงหาความรู้จากที่ต่างๆ เพื่อให้ได้คำตอบที่ดีที่สุด เพื่อเป็นแนวทางของการพัฒนางานองค์กรคุณธรรมที่เหมาะสมกับตนเอง สิ่งที่สำคัญที่สุดของเรื่องนี้ อยู่ที่การระเบิดจากภายในของตนเอง ที่ต้องเห็นว่า คุณค่าของการเป็นองค์กรที่มีคุณธรรม ไม่ได้อยู่ที่การหาคำตอบให้ได้เพียงเอกสารหลักฐานเท่านั้น แต่ต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงและปรากฏเป็นพฤติกรรมเชิงบวกที่เป็นวิถีของคนในองค์กรนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งการที่จะสร้างให้เกิดเป็นองค์กรคุณธรรมนั้น สามารถทำได้และทำให้ได้ดี หากเรามีภาพที่อยากเห็นด้วยกัน เป็นระยะตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงที่สุดที่ควรจะเป็น ซึ่งคนในองค์กรนั้นๆ สามารถจะร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ ไม่ใช่ใครคนใดคนหนึ่งเท่านั้น และเพื่อให้ง่ายต่อการพัฒนางานองค์กรคุณธรรม โดยประสบการณ์จากการส่งเสริมของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้มีภาพความสำเร็จของการเป็นองค์กรคุณธรรม ไว้ ๓ ระดับ หรือบันไดสามขั้น ซึ่งแต่ละองค์กรสามารถนำไปเทียบเคียงการปฏิบัติที่เป็นอยู่ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อยอดได้ ดังต่อไปนี้

ระดับที่ ๑ มีโครงสร้างพร้อม รองรับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรคุณธรรม (Expect to see) ประกอบไปด้วย

- มีการทบทวนทุนความดีของตนเอง กำหนดทุนความดีที่อยากรักษา และมีการกำหนดปัญหาที่อยากแก้ไข อยากเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ขององค์กร
- มีการแสดงออกถึงความมุ่งมั่น หรือ เจตนารมณ์อันแน่วแน่ ที่จะพัฒนางานให้เป็นองค์กรคุณธรรม ที่มุ่งประโยชน์สุขร่วมกันขององค์กรนั้นๆและร่วมกับสังคม
- มีแผนงาน กิจกรรม หรือโครงการ ที่จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ตามเป้าหมายที่อยากเห็นร่วมกันนั้น
- มีกติกา ข้อตกลง ธรรมเนียม ปฏิญญาคุณธรรมขององค์กร ที่จะปฏิบัติตามร่วมกัน
- มีทีมงาน คณะทำงาน หรือกลุ่มคนที่รับผิดชอบดำเนินงาน ที่ชัดเจน พร้อมทั้งจะปฏิบัติขับเคลื่อนในแต่ละกิจกรรม

ระดับที่ ๒ เกิดแบบอย่างความสำเร็จและองค์กรมีระบบสนับสนุนหรือมาตรการรองรับ (Like to see) ในขั้นนี้ ประกอบไปด้วย

- เกิดการเคลื่อนไหวกิจกรรม โครงการหรือแผนงานที่ส่งเสริมความดีต่อเนื่อง สม่่าเสมอ มีการปฏิบัติตามกติกา ธรรมเนียม ข้อตกลงนั้นๆ จนเป็นกิจวัตร
- เกิดแบบอย่างที่ดี มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคน ตามที่ต้องการให้ปรากฏ
- องค์กรมีระบบงานหรือมาตรการสนับสนุน รองรับการพัฒนา เช่น การเกิดชมรม การมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การส่งเสริมยกย่องการทำความดี การให้คุณให้โทษ การรักษาคนดี หรือมีมาตรการกระตุ้นแรงจูงใจต่างๆ

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

ระดับที่ ๓ มีผลลัพธ์เป็นที่ประจักษ์ พร้อมถ่ายทอดขยายผล (Love to see) ประกอบไปด้วย

- พฤติกรรมความดีที่อยากรักษา ปัญหาที่อยากแก้ไข ปรากฏเห็นผลชัดเจน เป็นรูปธรรม เปรียบเทียบก่อนดำเนินการได้
- ความสุข ความภูมิใจ ความศรัทธาเชื่อมั่นต่อองค์กรนั้นๆ ของพนักงานที่เพิ่มขึ้น หรือคงไว้สม่ำเสมอ
- เกิดการขยายความดี ไปสู่การทำเรื่องอื่นๆ ที่มากกว่าเดิม เชื่อมโยงความดีนั้นกับเรื่องอื่นๆ หรือกับเครือข่ายอื่นๆ ได้
- มีองค์ความดี มีผู้รู้ ที่สามารถถ่ายทอด ขยายผล ให้กับบุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นๆ จากภายนอกได้

พิจารณาความเป็นไปตามลักษณะนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้าตั้งใจจะทำ ได้ทำอะไรไปบ้างแล้ว อยู่ในระดับที่ ๑ หรือระดับที่ใส่ใจส่งเสริมคุณธรรม ถ้าสามารถทำได้จนพฤติกรรมบางอย่างเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และมีการสนับสนุนจากองค์กร จัดว่าอยู่ในขั้นที่ ๒ หรือขั้นระดับที่มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมปรากฏ แต่หากสามารถทำได้ดีแล้ว จนสามารถกล่าวบอกกับคนอื่นได้ ว่าเราทำได้ ทำจริง เห็นผลจริง ท่านจงมาดูเถิด พิสูจน์ได้ ให้ตรวจสอบได้ ระดับนี้แล้ว จัดว่าอยู่ในขั้นที่ ๓ เป็นขั้นสูงสุด ควรค่าแต่การยกย่อง ขยายผล

การเป็นองค์กรคุณธรรม จึงควรยึดหลักพิจารณาจากหลักเกณฑ์ระดับที่กล่าวมานี้ แต่เหนือสิ่งอื่นใด เชื่อได้ว่า ทุกองค์กร ก็ล้วนแต่อยากจะมีความสำเร็จ เป็นสุข และได้แบ่งปันสร้างสรรค์สังคมทั้งนั้น เพียงแต่ต้นทุนความดีแต่ละที่อาจไม่เท่ากัน ระดับความมุ่งมั่นที่จะเป็นองค์กรคุณธรรมก็แตกต่างกัน ดังนั้น จึงขอให้กำลังใจทุกๆ องค์กร ที่อยากจะทำให้องค์กรตนเองมีความสำเร็จ เป็นสุขที่ยั่งยืน อย่าได้ท้อแท้ หรือละความพยายามที่จะรักษาความดี เชื่อว่าสักวันองค์กรของเราจะเป็นหนึ่งได้เช่นกัน

ยงจิรายุ อุปเสน

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

กระทรวงวัฒนธรรม

ที่มา : <https://nmpc.go.th/content/view?id=๔๓>

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก่”

หลักธรรมนำชีวิต

เกิดดีที่สุด คือเกิดกุศล

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต)

ความสุขเป็นสิ่งที่น่าปรารถนา เป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหากันอยู่ แต่ที่จริงความสุขนั้นเราสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ทันที ก็คือในจิตใจนี้เอง เมื่อใดโยมมีศรัทธา มีเมตตา มีไมตรีธรรม มีความสดชื่น เบิกบาน ผ่องใส ความสุขก็เกิดขึ้นในใจเมื่อนั้นทันที

โดยเฉพาะวันนี้เป็นวันเกิด ถ้านึกถึงวันเกิดที่เป็นวันเริ่มต้นของชีวิต ก็เป็นเรื่องในอดีต ที่เราเพียงระลึกถึง ซึ่งผ่านไปนานแล้ว ย้อนหลังไปทำอะไรไม่ได้

แต่ถ้ารู้หลักที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ วันเกิดจะมีความหมายที่ปฏิบัติได้ทันที คือ ทำให้เกิดเมตตา เกิดศรัทธา เกิดความร่าเริง เกิดความแจ่มใส เกิดความอímใจ เป็นต้น พูดสั้นๆ ว่า ทำกุศลให้เกิดขึ้นมาก็สมชื่อว่าเป็นวันเกิด คือได้ทำให้กุศลธรรมเกิดขึ้น ซึ่งเป็นความเกิดที่ดีที่สุด สมตามที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้คือการเกิดขึ้นแห่งกุศลธรรม

ที่จริงนั้น เราเกิดกันอยู่ทุกขณะ ทั้งทางกาย และทางใจ โดยเฉพาะทางใจ มีทั้งเกิดร้าย และเกิดดี

เกิดร้าย ก็เช่น เกิดความโกรธ เกิดความกลัว เกิดความขุ่นมัว เกิดความทุกข์ เกิดความเศร้า อย่างนี้ไม่ดีแน่ อย่าให้เกิดเลย ควรเกิดแต่ที่ดีๆ

วันนี้เป็นวันเกิด เป็นวันมงคล เพราะฉะนั้นก็เอาเป็นวันเริ่มต้น ที่จะเกิดสิ่งที่ดีที่สุด นั่นก็คือเกิดกุศลอย่างที่ว่าแล้ว เช่น เกิดปิติ เกิดความสุข เกิดความสดชื่น เกิดความเบิกบานผ่องใส เกิดศรัทธา เกิดสติ เกิดเมตตา เกิดสมาธิ เกิดความขยัน เกิดปัญญา ฯลฯ ที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้สมกับความเป็นวันดี ที่เรียกว่าวันเกิด

เป็นอันว่า วันเกิดเป็นวันมงคล ก็คือ เป็นวันที่เกิดขึ้นของกุศลธรรม พอกุศลธรรมเกิดขึ้น ก็กลายเป็นการฉลองวันเกิดที่สมค่าอย่างแท้จริง อย่างที่พระบอกไว้ว่า เราควรทำกุศลธรรมให้เกิดขึ้น เพราะว่ากุศลธรรมนำมาซึ่งความสุข

ที่มา : <https://www.watnyanaves.net/th/book-full-text/๙๘>

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก่”